

ÇEŞİTLİ MISCELLANEOUS

NİTROGLİSERİN

Hepimiz öğle uykusundan bir patlama sesi ile uyandık. Kısa bir sessizlikten sonra denize doğru koşan çocukların çığlıklarını duyuyorum.

Sebzeci "bir şey değil canım, yine dinamitle balık avlıyorlar!" diyor.

Bir emekli Albay: "Yüreğim ağzıma geldi. Hay aksi, kalp ilacım da yanımda yok..."

Yeniden yatağa uzandım. Gözlerim kapalı, mayışmış bir halde söyleniyorum. Hala boyun damarlarım zonk zonk vuruyor. Gün ortasında, yasak olmasına karşın dinamit ile avlanan kişilere mi; yoksa dinamiti bulan Alfred Nobel'e mi kızmak lazım karar veremiyorum. Aslında dinamiti bulan, 1833-1896 yılları arasında yaşayan bu İsveçli'nin pek suçu yok gibi.

Nitrogliserin adı verilen patlayıcı madde Sobrenno adlı bir İtalyan tarafından Paris'te bulundu.

Paris'i de hiç görmedim. Güzel bir kent olmalı. İlginç yapılarını, geniş yollarını bazen filmlerde izliyorum.

İşte, o bulvarların yapımı için nitrogliserin ilk kez kullanıldığında Alfred –plajda artık kumla oynanıyordu ama- henüz 14 yaşında idi.

Onun inşaat mühendisi olarak çalıştığı yıllarda –patlamak için bahane arayan bu madde- özellikle tünel yapımında kullanılıyordu. Nobel, tüm gücüyle nitrogliserini katı hale getirmek için uğraşiyor, araştırmada fabrikasının havaya uçması, bir patlamada kardeşinin ölümü ve bu kayba dayanamayan babasının ağır ruhsal bunalımları onun hızını kesemiyordu.

Bir rastlantı sonucu onun, kumu andıran bir bileşim ile karışımı her şeyi değiştirdi. Artık nitroglise-

rin daha rahat taşınabiliyor ve kontrollü infilak ettiriliyordu.

Dinamit adı verilen bu patentli karışım daha sonra askeriyede başarı (!) ile kullanılmaya başlanınca Alfred Amca çok zengin oldu.

Buluşunun milyonlarca cana mal oluşundan çok rahatsız olduğunu biliyoruz. Vicdanını rahatlatmak için, insanlık adına yapılan olumlu gelişmeleri ödüllendirmek amacı ile bir vakıf kurdu. Böylece her sene belirli bilim dalındaki en önemli buluşlar "Nobel Armağanı" adı altında destekleniyordu.

Nitrogliserin; karbon, hidrojen, azot ve oksijenden oluşan, kolayca gaz haline gelebilen bir kokteyl. Yalnız inşaat alanlarında, savaş meydanlarında değil; acil istasyonlarda kalp hastalıkları sağıtımı için de kullanılıyor. Gerçekten koroner servislerin havaya uçmadıklarına şükretmek lazım.

Sprey, damla, tablet halinde alındığında da kan damarları duvarına etki ediyor. Tedavide kullanılan nitrogliserin miktarının çok düşük oluşu, hastanın infilak etmesini engelliyor. Yüksek dozda alındığında, hasta hoplayıp zıpladığında bile patlama gerçekleşmiyor.

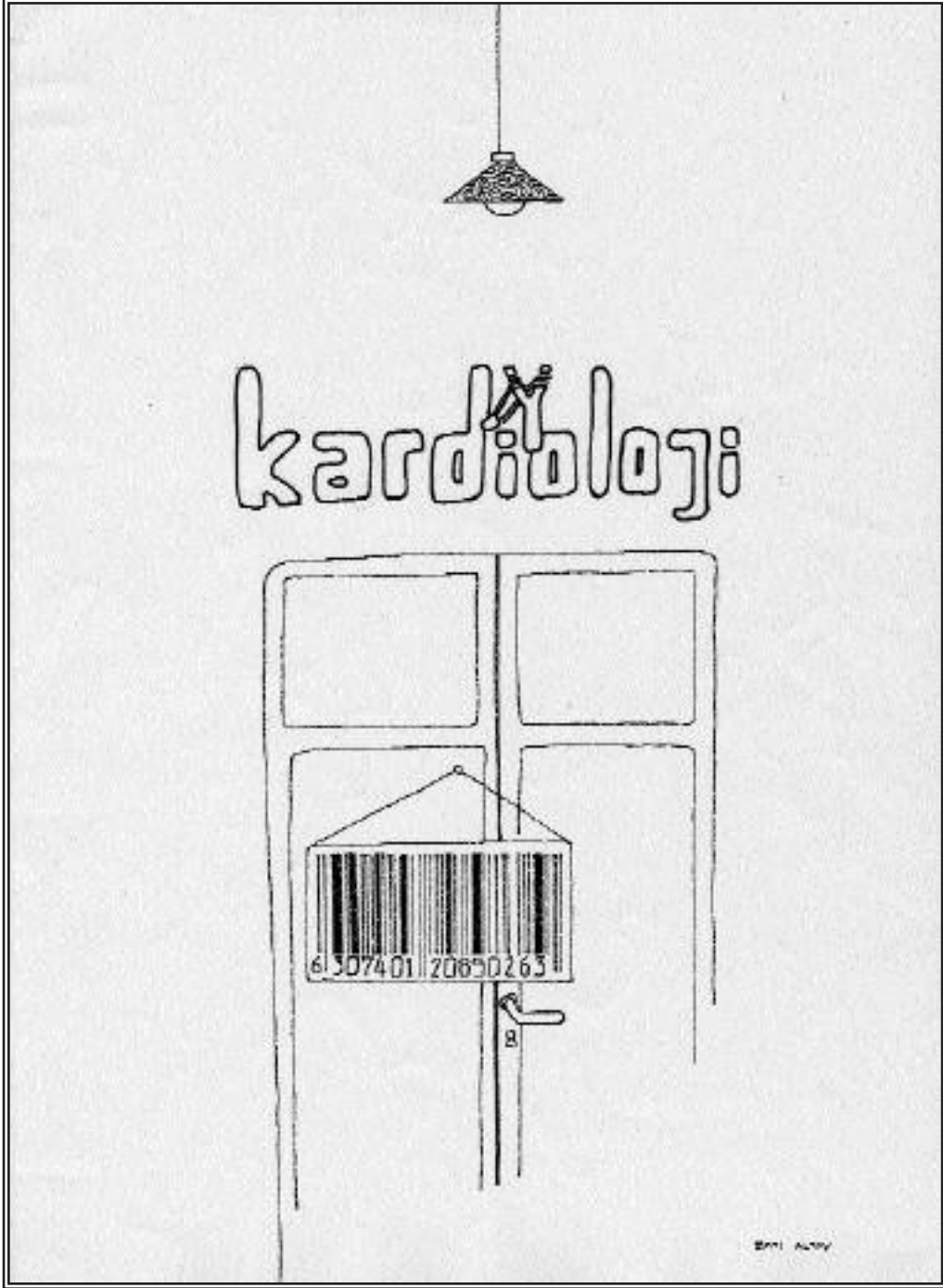
Nitrogliserin iki yönden beden için yararlı oluyor: Kalbin kendini besleyen damarlarının daha iyi fonksiyon görmesini sağlıyor ve tansiyonu düşürerek de kalbin işini kolaylaştırıyor.

Yataktayım...

Kalbim hala güm güm atıyor.

Kendimi sakinleştirmek için balıkçılardan biraz dinamit istesem iyi olacak herhalde!!!

Dr. M. Zati Altay
Werdohl, Germany

Zati Altay